

Хіменес С. К.,

студентка 5 курсу, групи 3, Інституту прокуратури та
кримінальної юстиції Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

**ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ЗЛОЧИНІВ
ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ**

Анотація. Автором досліджено причини та умови окремої категорії злочинів, а саме проти статевої свободи. Підкреслення їх важливості для кримінологічного дослідження.

Ключові слова: детермінація, причини злочинності, умови злочинності, злочини проти статевої свободи, насильницькі злочини.

Анотація.: Автором исследованы причины и условия отдельной категории преступлений, а именно против половой свободы. Подчеркивание их важность для криминологического исследования.

Ключевые слова: детерминация, причины преступности, условия преступности, преступления против половой свободы, насильственные преступления.

Summary. The author investigates the causes and conditions of a separate category of crimes, namely, sexual freedom. Their importance is emphasized for criminological research.

Key words: determination, causes of crime, conditions of crime, crimes against sexual freedom, violent crimes.

Однією з найбільшочіших проблем сучасного суспільства є злочини проти статевої свободи. В світі щорічно зростає рівень сексуального та домашнього насильства. Так, Управління Верховного комісара ООН з прав людини у своїй доповіді, яка охоплює період з 14 березня 2014 р. по 31 січня 2017 р., зазначає, що національне законодавство та правова практика кримінального переслідування за скоєння сексуального насильства в Україні, є обмеженими та не повністю відповідають міжнародним стандартам та практиці. З огляду на низку прогалин у законодавстві та відсутність можливості, правоохоронні органи часто реєструють акти сексуального насильства як інші злочини, наприклад, тілесні ушкодження. Як наслідок, жертви сексуального насильства часто стикаються з бездіяльністю з боку державних органів або озброєних груп, під контролем яких перебувають відповідні території [4].

Успішна протидія сексуальному насильству залежить від вірного розуміння причин та умов такої злочинної поведінки.

Детермінація – категорія об'єктивна. Вона поділяється на причину і непричину. Причина детермінація відіграє провідну роль у поясненні утворення злочинності та її розвитку. Непричинна детермінація органічно доповнює систему багатозначних взаємозв'язків і залежностей злочинності з іншими явищами та процесами природи і суспільства, визначає координати дії причинності, уточнює її зміст, виражає ступень залежності [2].

Під причиною злочинності необхідно розуміти – криміногенну деформацію суспільної свідомості у виді антисоціальних поглядів, звичаїв, традицій, установок, що за певних умов закономірно породжують злочинність як свій наслідок [2].

Досліджувана категорія правопорушень відноситься до насильницьких злочинів, які передбачають статево спрямованість фізичного насильство у формі звалтування, задоволення статевої пристрасті неприродним шляхом, розбещення неповнолітніх тощо. Як правило, мотивація вказаної групи злочинів формується на основі задоволення статевої пристрасті, зневажливого ставлення до статевої свободи і недоторканості жінки або чоловіка. Разом з тим, мотиви статеви злочинів можуть виражати неусвідомлене прагнення до статевого домінування над жінкою, утвердження у ролі повноцінного представника сильної статі, потяг до садизму і приниження, пошук нових розваг, гострих вражень і відчуттів, помсту за образи від жінок, застарілі психотравми від негативного досвіду статеви стосунків та ін. [1].

У суспільстві поширена думка, що жертва злочинів проти статевої свободи сама винна у цьому. Нам з цим погодитись важко, оскільки при дослідженні судової практики найпоширенішими є такі причини:

- 1) наявність відхилень у сексуальній поведінці злочинця та схильності до жорстокості;
- 2) бажання задовільнити свою статево пристрасть, навіть із застосуванням психологічного або фізичного насильства до жертви;

- 3) наявність алкогольного сп'яніння;
- 4) у правопорушника вже був досвід винення злочинів даної категорії;
- 5) систематичне примушування до вступу у статеві зносини. [3].

Причина у статичному стані сама по собі нічого не породжує. Для настання наслідку (реалізації причини у динаміці) необхідне поєднання її з умовою. За своєю сутністю умова є потенційною можливістю утворення чогось іншого. Роль умови по відношенню до злочинності виконує соціальне середовище, що попередньо формує причину, а потім створює об'єктивну можливість для переходу причини у свою діалектичну протилежність – наслідок. Частіше за все у ролі достатніх умов виступають певні події, ситуації, що «запускають» механізм спричинення і забезпечують закономірне настання результату (дійсності) [2]. Під умовами злочинності розуміють сукупність негативних явищ і процесів, що сприяють формуванню та прояву причин злочинності [2].

Серед умов, що призводять до виникнення злочинів проти статевої свободи можна назвати такі:

- 1) жертва і злочинець до вчинення злочину вже були знайомі;
- 2) безпорадний стан потерпілого (у тому числі стан алкогольного сп'яніння);
- 3) матеріальна залежність або службова підпорядкованість потерпілого;
- 4) байдужість або потурання з боку інших людей та інші;
- 5) наявність озброєного конфлікту в країні [4];
- 6) аморальні тенденції у окремих соціальних групах;
- 7) поширеність насильства у сім'ї, а відповідно відсутність в суспільстві категорично негативного відношення до таких дій.

Таким чином, при розробці заходів запобігання статевих злочинів слід обов'язково враховувати названі вище причини та умови.

Список використаних джерел:

1. Головкін Б. М. Види злочинності. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. №18. С.14–21. URL:http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2015/08/golovkin_18.pdf
2. Головкін Б. М. Причинність у системі детермінації злочинності. *Теорія і практика правознавства : електрон. наук. фах. вид.* 2014. № 1. –URL:http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/el_zbirknik/1.2014/11.pdf.
3. Кулик К. Д., Земська Ю. О. Взаємодія жертви та злочинця у злочинах проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 5. С. 306–309. URL:http://www.pap.in.ua/5_2017/92.pdf.
4. Управління Верховного комісара ООН з прав людини *Довідь на тему: Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, в Україні 14 березня 2014 р. – 31 січня 2017 р.* URL: https://www.ohchr.org/Documents/Countries/UA/ReportCRSV_UA.pdf

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.9:328.185(477)

A43

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутепов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

A43 **Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.**
наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7

ISBN 978-966-937-540-7

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018